

PhDr. Simona Binková, CSc.
Středisko ibero-amerických studií FFUK

Posudek oponenta diplomové práce

Mgr. Klára Schumannová, *Obraz Castrovy Kuby v díle disidentských spisovatelů*, Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Středisko ibero-amerických studií, Praha 2017, ved. práce prof. PhDr. Josef Opatrný, CSc., 93 str.

Diplomantka se výběrem tématu své práce rozhodla propojit své dva studijní obory: dřívější hispanistiku (se zaměřením na dějiny a teorii literatury a na lingvistiku) a současnou iberoamerikanistiku (mj. s důrazem na historické disciplíny). Její volba analýzy disidentské literatury na Kubě i v exilu se neobejde bez důkladné znalosti Castrova režimu od jeho počátku, v jeho dynamice a s vědomím narůstání ideově a společensky podmíněné neslučitelnosti tohoto režimu s mnoha individuálními i skupinovými osudy obyvatel Kuby (včetně někdejších Castrových stoupenců a režimních prominentů). Jako hlavního protagonistu své práce volí Reinalda Arenase, narozeného ještě za Batistovy diktatury, mladistvého stoupence revoluce a součásti počátků nového režimu, jehož rané dílo bylo na Kubě oceněno a vydáno; následovaly však postupné a mnohačetné represe (motivem byla nejen stupňující se kritičnost Arenase-spisovatele, ale i jeho odlišná sexuální orientace), vedoucí až k jeho lidské marginalizaci a ústící v režimem připuštěnou (ale kriminalizovanou) kolektivní emigraci v roce 1980 známou jako *Maríel*. Diplomantka pak sleduje osud a dílo R. Arenase v exilu až k jeho dobrovolné smrti a analyzuje dvě z jeho děl, jedno přiznaně autobiografické a druhé reflektující stejné zážitky, avšak beletrizující formou. Na základě obou sleduje ambivalentní postoj Arenase k vlasti ovlivněný na jedné straně nesouhlasem s Castrovým režimem a na straně druhé pocitem vlastního vykořevení v americkém exilu.

Práce je velmi přehledně strukturovaná (historický kontext - otázka lidských práv na Kubě - literární kontext s důrazem na disent a literaturu v exilu – Arenasův život a rozbor vybraných děl), jednotlivé kapitoly jsou vzhledem k celku uvážlivě proporční, použitá literatura bohatá (chtělo by se říci až vyčerpávající), jazyk kultivovaný.

Formální poznámky k uvážení: nevím, zda v literárně-historicky zaměřených pracích nepanuje jiný úzus, ale v historických disciplínách citujeme kurzívou jen tituly monografií a názvy časopisů (nikoliv názvy jednotlivých studií). Některé položky zařazené do sekundární literatury bych viděla spíše mezi prameny (dopis Camachovým uložený ve Firestone Library; 1. číslo časopisu *Mariel*, který obsahuje programové teze spisovatelské generace), u internetových zdrojů by se mělo doložit datum, kdy byly citovány – obsah totiž může být aktualizován nebo měněn. Postrádám jakýkoliv bibliografický odkaz na *Kubánskou čítanku* citovanou na str. 11.

Z čistě jazykového hlediska by si autorka měla zapovědět užívání vztažného zájmena *jenž* ve skloňované podobě. Forma *Hieronymous Bosch* je akceptovatelná možná v angličtině, ne tak v češtině (a už vůbec od ní odvozovat nepatřičný 2. pád) – str. 74.

Nešťastnou formulací je: „... *Castro naplánoval násilné svržení Batistova režimu, k němuž došlo 26. července 1953.*“ – Nedošlo, byl to jen neúspěšný pokus, jak je i níže konstatováno; formulace je zavádějící. „*Některé postavy mají v díle více osobností i jmen.*“ (str. 73) – spíše *identit??*

Zařazení José Martího do výčtu jmen tvořících literární disent 20. stol. (str. 36) by žádalo bližší vysvětlení, rozhodně nepatřil k autorům režimem zavrženým, právě naopak. Jde o krátké spojení.

Zmínka o kubánské spisovatelce a básničce Gertrudis Gómez de Avellaneda je znalcům literatury v kontextu Castrova režimu zjevná jako Arenasova licence (zemř. totiž 1873), neznalým však interpretace významu Arenasova užití uniká (str. 75). Podobně upozornění na fikci karnevalu datovaného rokem 1999 jako *oslavy 50. (ve skutečnosti 40.) výročí revoluce* (str. 76) by si zasloužilo explicitní (třebaže opakované) zmínky, že Arenas odchází z Kuby v roce 1980 a roku 1990 umírá – fiktivnost tím nabírá dalšího rozměru. I jinde by bylo možné si s příklady, překlady a výklady ještě více „pohrát“ (mj. *Comandante / Pane; Tiburón Sangriento* – 82; *prezidentka / předsedkyně kontrolního výboru; vago / lenoch* - 85 a řada dalších). Jde ovšem o drobnosti.

Jinak platí pozitiva uvedená výše, jde o práci mimořádně zralou, promítá se v ní zkušenost nabytá již během sepsání předchozích kvalifikačních prací. Tato diplomová práce splňuje beze zbytku požadavky na tento druh prací kladených a doporučuji hodnotit ji známkou výborně.

V Praze, 21. 5. 2017